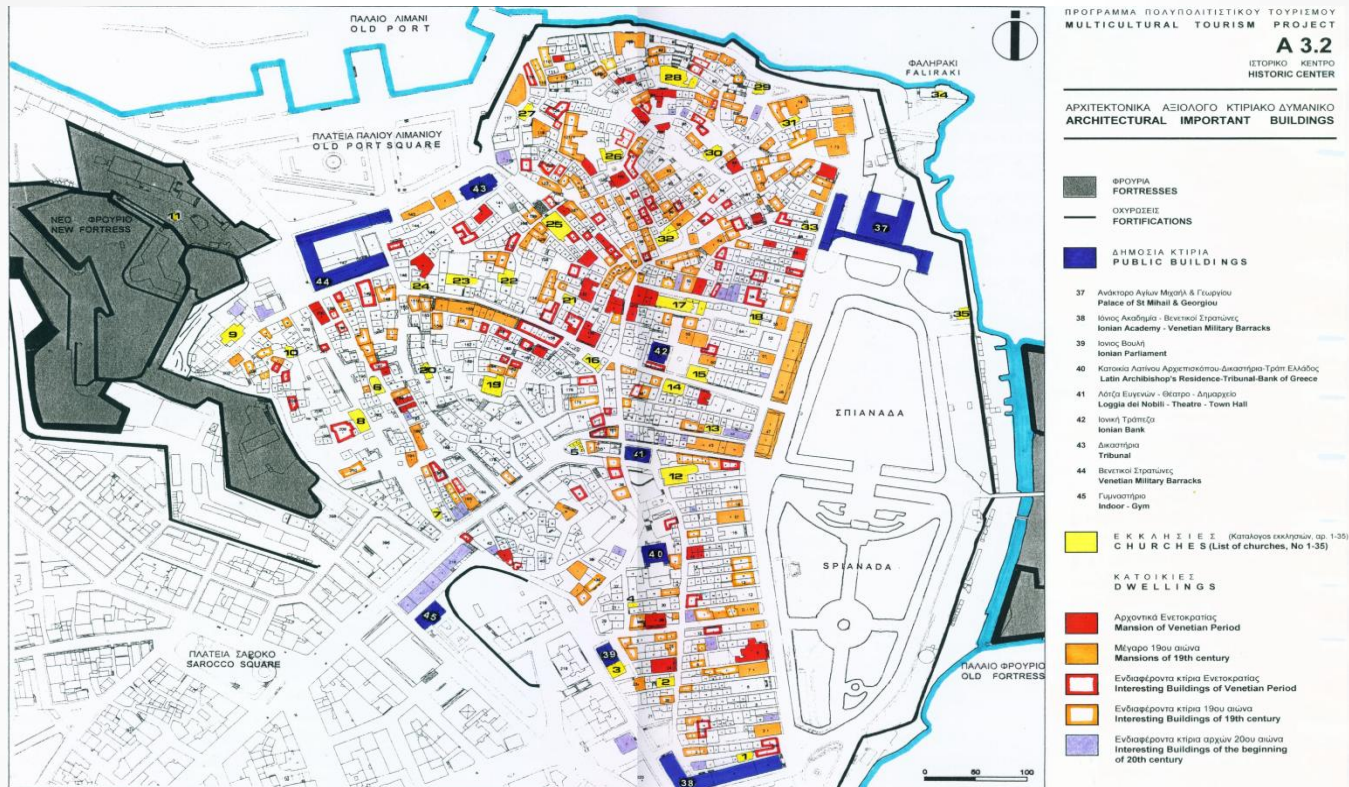

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΠΟΛΕΩΝ

Πολιτικές Διαχείρισης και Ανάδειξης

Το πλαίσιο προστασίας και διατήρησης της Παλαιάς Πόλης της Κέρκυρας ως μνημείο ενταγμένο στον κατάλογο της UNESCO

Νίκος Τρίαντος
Διπλ. Ηλεκτρολόγος Μηχανικός
Πρόεδρος Δ.Ε. ΤΚ/ΤΕΕ

Συνοπτικό ιστορικό ένταξης της Πόλης στον κατάλογο της UNESCO

Η σκέψη γεννήθηκε στα τέλη του '90.

Το 1998 ξεκίνησαν οι προσπάθειες από το ΤΚ/ΤΕΕ με τον τότε Πρόεδρο Κώστα Βλάσση.

Πέρασαν περίπου 10 χρόνια ατελέσφορων προσπαθειών.

Τελικά,
με συσσωρευμένη την εμπειρία των 10 προηγούμενων ετών και τις συντονισμένες προσπάθειες του ΤΚ/ΤΕΕ με Πρόεδρο το Νίκο Σπίγγο – του Δήμου Κερκυραίων – των Τοπικών Βουλευτών – Διπλωματών,

Την 2 Ιουλίου 2007

Έγινε η ένταξη στον παγκόσμιο κατάλογο των μνημείων της UNESCO

Η διαδρομή μέχρι την ένταξη ήταν κοπιαστική και δαπανηρή.

Περιέλαβε :

- Τη **σύνταξη φακέλου υποβολής** με την πρόταση και το συνοδευτικό υλικό
- Τη σύνταξη του τελικού ολοκληρωμένου **Σχεδίου Διαχείρισης** (2005)
(Μ.Μητροπία, Λ. Στανέλος)
- Τη **χρηματοδότηση** μεγάλου μέρους της προετοιμασίας
- Τη **συσπείρωση** των τοπικών, εθνικών και άλλων επιστημονικών φορέων για την υποστήριξη της πρότασης,
- Τη φυσική **παρουσία εκπροσώπων** για την στήριξη της πρότασης στο **συμβούλιο κρίσης** (2007),
- Τις προσπάθειες για την υπογραφή του **Μνημονίου Συνεργασίας των Φορέων** για την Διαχείριση της Πόλης (2012)

Είναι φανερό ότι η Προστασία και η Ανάδειξη της Παλαιάς Πόλης είναι σταθερή και διαχρονική προτεραιότητα για το ΤΚ/ΤΕΕ.

WORLD HERITAGE COMMITTEE
Thirty first Session Christchurch, New Zealand
23 June – 2 July 2007

The World Heritage Committee,

1. Having examined Documents WHC-07/31.COM/8B and WHC-07/31.COM/INF.8B.1,
2. **Inscribes the Old Town of Corfu, Greece, on the World Heritage List** on the basis of criterion (iv);
3. Adopts the following Statement of Outstanding

Universal Value:

The ensemble of the fortifications and the Old Town of Corfu is located in a strategic location at the entrance to the Adriatic Sea. A buffer zone has been established. The proactive policies of restoration and enhancement of the fortifications and of the citadel have resulted in a generally acceptable state of conservation. Many works however have still to be completed or started. A management plan has been prepared. An urban action plan, which is in line with the management plan of the nominated property, has just been adopted (2005) for the period 2006-2012

Απόφαση ένταξης UNESCO (απόσπασμα)

UNITED NATIONS EDUCATIONAL,
SCIENTIFIC AND
CULTURAL ORGANIZATION

CONVENTION CONCERNING
THE PROTECTION OF THE WORLD
CULTURAL AND NATURAL
HERITAGE

*The World Heritage Committee
has inscribed*

Old Town of Corfu

on the World Heritage List

*Inscription on this List confirms the exceptional
and universal value of a cultural or
natural site which requires protection for the benefit
of all humanity*

DATE OF INSCRIPTION

2 July 2007

DIRECTOR-GENERAL
OF UNESCO

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΗΣ

Για την υλοποίηση των στόχων του Σχεδίου Διαχείρισης, είναι απαραίτητο να προγραμματιστούν και να εφαρμοστούν μία σειρά από δράσεις οι οποίες, ανάλογα με την περίπτωση, βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, η κάθε μία ξεχωριστά, αλλά και όλες μαζί, θα συντελέσουν στην ολοκληρωμένη εφαρμογή του Σχεδίου Διαχείρισης. Σε μία πρώτη φάση πρέπει να ολοκληρωθεί μία σειρά βασικών ενεργειών, κυρίως διοικητικές και χρηματοδοτικές ενέργειες, προκειμένου να συγκροτηθούν έγκαιρα και σωστά οι μηχανισμοί που θα υλοποιήσουν αλλά και θα εποπτεύσουν την εφαρμογή του Σχεδίου Διαχείρισης.

Η επιτυχία του Σχεδίου Διαχείρισης εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον σωστό συντονισμό και ενεργοποίηση των εμπλεκόμενων φορέων, ενώ το μεγαλύτερο μέρος της ευθύνης για την εφαρμογή του Σχεδίου Διαχείρισης αναλογεί στο Δήμο Κερκυραίων, είτε ενεργώντας είτε συντονίζοντας για το μεγαλύτερο μέρος των δράσεων. Η αποτελεσματική εφαρμογή του Σχεδίου Διαχείρισης στηρίζεται στα εξής σχήματα:

Επιτροπή Παρακολούθησης αποτελείται από εκπροσώπους των εμπλεκόμενων στην διαχείριση και τον έλεγχο του Μνημείου φορέων και έχει τη συνολική ευθύνη, την εποπτεία και τον επιτελικό έλεγχο της εφαρμογής του Σχεδίου. Οι φορείς που εκπροσωπούνται στην επιτροπή είναι ο Δήμος Κερκυραίων, το ΥΠ.Π.Ο. και το ΥΠΕΧΩΔΕ.

Συντονιστικό Όργανο: είναι επιφορτισμένο με την οργάνωση και τον συντονισμό όλων των ενεργειών του Σχεδίου. Έχει την ευθύνη για την συγκρότηση των **Ομάδων Εργασίας** που χρειάζονται για την υλοποίηση του λεπτομερειακού σχεδιασμού εφαρμογής των δράσεων. Επιπλέον, στην αρμοδιότητα του Συντονιστικού Οργάνου εμπίπτουν οι εισηγήσεις στην Επιτροπή Παρακολούθησης για τον Γενικό Σχεδιασμό εφαρμογής του Σχεδίου και τον ετήσιο προγραμματισμό των έργων και άλλων δράσεων, ο έλεγχος, η εποπτεία και η επικαιροποίηση του Σχεδίου Διαχείρισης, ο συνεχής έλεγχος της κατάστασης του Μνημείου και η αναζήτηση και εξασφάλιση πόρων για την υλοποίηση του Σχεδίου.

Επιτροπή Εκπροσώπων Τοπικών Φορέων: Απαρτίζεται από εκπροσώπους ομάδων "χρηστών" του Μνημείου με στόχο την ενεργό συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας στην υλοποίηση του Σχεδίου Διαχείρισης.

Κέρκυρα Πόλη UNESCO

Σχέδιο Διαχείρισης

Η σύνοψη και εξειδίκευση του Σχεδίου Διαχείρισης περιλαμβάνει τους εξής κύριους άξονες:

A. Τεκμηρίωση του μνημειακού συνόλου της Παλαιάς Πόλης της Κέρκυρας

B. Θεσμικό Πλαίσιο

Γ. Πολιτική προστασίας και διαχείρισης κινδύνων

Δ. Προστασία του ανωτέρω μνημειακού συνόλου από πιθανούς κινδύνους

Ε. Έργα αποκατάστασης και ανάδειξης των μνημείων της πόλης

ΣΤ. Έργα βελτίωσης των υποδομών και της συνολικής εικόνας της πόλης

Ζ. Δράσεις Πολιτιστικού Τουρισμού

Η. Παρακολούθηση της εφαρμογής όλων των ανωτέρω (monitoring)

Αυτοί αναλύονται σε 32 επιμέρους δράσεις

Το μεγαλύτερο μέρος της ευθύνης υλοποίησης του Σ.Δ. αναλογεί στο Δήμο

Ο Φορέας Διαχείρισης απαρτίζεται από :

1. Υπουργείο Πολιτισμού (ΥΠΠΟΑ),
2. Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΥΠΕΝ),
3. Περιφέρεια Ιονίων Νήσων,
4. Δήμο Κέρκυρας,
5. Μονομετοχική Ανώνυμη Εταιρεία Δήμου Κέρκυρας (ΜΑΕΔΗΚ),
6. Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων (ΤΑΠ)

Η Επιτροπή Παρακολούθησης αποτελείται από 17 μέλη:

Το Δήμαρχο Κέρκυρας ως Πρόεδρο

4 εκπροσώπους του ΥΠΠΟΑ

1 εκπρόσωπο του ΤΑΠ

3 εκπροσώπους του ΥΠΕΚΑ

3 εκπροσώπους του Δήμου

2 εκπροσώπους της Περιφέρειας

2 εκπροσώπους του ΤΚ/ΤΕΕ

1 εκπρόσωπο του Εμπορικού και Βιοτεχνικού Επιμελητηρίου Κέρκυρας

Χαρακτηριστικά της Πόλης

Το ιστορικό κέντρο μαζί με τη ζώνη προστασίας είναι

Ζωντανή κατοικημένη πόλη με λειτουργίες

- διοικητικού,
- πολιτισμικού,
- εμπορικού,
- μεταφορικού και
- διαμετακομιστικού κέντρου.

Η αξία του έγκειται στον

Αρχιτεκτονικό και Πολεοδομικό πλούτο, με τα ιδιαίτερα δομικά χαρακτηριστικά των κτιρίων και τις αμυντικές – φρουριακές κατασκευές

.

Κανονισμός Αστικής Λειτουργίας

<http://teekerk.gr/images/services/kanonismos.pdf>

Αφορά στη :

- **Λειτουργία Κοινόχρηστων χώρων**
- **Αναβάθμιση κτιριακών μετώπων**

Βασίστηκε στο Σχέδιο Διαχείρισης και στη διαβούλευση που προηγήθηκε. Ολοκληρώθηκε τον Απρίλιο του 2016 και έγινε Υ.Α. από το ΥΠΠΟΑ τον Ιανουάριο του 2017

Δημοτικό συμβούλιο -> Δεν συζητήθηκε

Εφαρμογή από την Εφορεία αρχαιοτήτων. Όχι από το Δήμο !!

Έχει προβλήματα. Χρειάζεται βελτιώσεις, **αλλά είναι σημαντικό το ότι υπάρχει. Στηρίζουμε και υπερασπιζόμαστε την εφαρμογή του.**

Σημερινή κατάσταση διαχείρισης

A. Δήμος Κέρκυρας

Γραφείο Παλιάς Πόλης ως τμήμα της Δ/νσης ΧΩ.ΠΕ.

Πολιτική παρουσία και στήριξη ισχυρή, με περιορισμένη πρωτοβουλία, χωρίς σχεδιασμό.

Δεν υπάρχει υπηρεσιακή δομή ελέγχου και εφαρμογής του Κανον. Αστ. Λειτ.

B. Εφορεία αρχαιοτήτων

Υπηρεσία με μία μόνη Διπλ. Αρχιτέκτονα Μηχανικό

Χωρίς οργανωμένο τμήμα Τεχνικής Υπηρεσίας

[Χωρίς Υπηρεσία Νεότερων Μνημείων - όπου υπηρετούν μηχανικοί]

Προσπαθεί να επιβάλλει τον Κανον. Αστ. Λειτ. αλλά αμέθοδα

Γ. Κάτοικοι - Χρήστες

Χωρίς κανόνες και έλεγχο, η διατήρηση ή η αλλοίωση της πόλης επαφίεται στον «πατριωτισμό» του κάθε χρήστη.

Δεν πείστηκαν για τη ωφέλεια εφαρμογής του Κανονισμού, διότι ουδέποτε επικοινωνήθηκε από τους επισπεύδοντες (κυρίως από το Δήμο).

Υφιστάμενες συνθήκες διαχείρισης

Σημερινή κατάσταση διαχείρισης

Το πρόβλημα :

Όταν δεν έχει περιγραφεί λεπτομερώς το αντικείμενο που θέλουμε να διατηρήσουμε και να αναδείξουμε, τότε χάνουμε τη «μεγάλη εικόνα».

Δεν ξεχωρίζουμε τα σημαντικά από τα ασήμαντα, τα αναστρέψιμα από τα μη αναστρέψιμα και πελαγοδρομούμε.

Τελικά πετυχαίνουμε το αντίθετο από αυτό που επιδιώκουμε : την υποβάθμιση έναντι της διατήρησης.

Η μέθοδος :

Εύκολα αναγνωρίζουμε ότι κάτι δεν πάει καλά.

Δυσκολότερα διατυπώνουμε το πρόβλημα που πρέπει αντιμετωπίσουμε.

Το βήμα της διατύπωσης είναι η **απαραίτητη προϋπόθεση** για δώσουμε σωστές λύσεις για τα σωστά προβλήματα.

Σημερινή κατάσταση διαχείρισης

Κατά την κρίση μας, μερικά σημαντικά προβλήματα (όχι τα μόνα) είναι τα ακόλουθα:

Συγκρουόμενα νομοθετικά πλαίσια

Συγκρούσεις μεταξύ υπηρεσιών ΥΠΕΝ και ΥΠΠΟΑ κατά την εφαρμογή νομοθεσίας τακτοποίησης αυθαιρέτων και εφαρμογής πολεοδομικής νομοθεσίας, χρήσεων, κ.λπ.

Φυγή των κατοίκων από το ιστορικό κέντρο.

Οχλούσες χρήσεις, παραβιάσεις ωραρίου, καταχρηστική κατάληψη δημόσιου χώρου, επώδυνη κάθε εμπλοκή πολίτη με την Εφορεία Αρχαιοτήτων, προβλήματα πρόσβασης, κ.λπ.

Κυκλοφοριακή επιβάρυνση.

Τουριστικά λεωφορεία, ΙΧ εντός ιστορικού κέντρου, δυσκολία πρόσβασης οχημάτων ανάγκης

Λεηλασία του δημόσιου χώρου.

Αυθαίρετη ανάπτυξη κινητών προθηκών, τραπεζοκαθισμάτων

Σημερινή κατάσταση διαχείρισης

Κακή σήμανση και φωτισμός.

Υπερτουρισμός.

Πολυιδιοκτησία.

Ιόνιος κώδικας, δεν υπάρχει η έννοια των κοινοχρήστων.

Κακοσυντηρημένα κτίρια

Απίστευτη γραφειοκρατία, αλλοπρόσαλλοι περιορισμοί, υψηλό κόστος

Ανάγκη Πολεοδομικών μελετών.

Ρυμοτομούμενα κτίρια, βομβόπληκτα, αναπλάσεις, εκσυγχρονισμός λειτουργιών

Κίνδυνοι πυρκαγιάς, σεισμού

Στενοί δρόμοι, κτίρια με ξύλινα στοιχεία, ενιαίες στέγες, ανεπαρκές υδροδοτικό δίκτυο, δρόμοι οχημάτων με εμπόδια. Απουσία διάγνωσης ευπάθειας έναντι σεισμού και λήψης μέτρων θωράκισης. Ανυπαρξία σχεδίου εκκένωσης και γενικά μέτρων πολιτικής προστασίας.

Η μη καταγραφή και καταχώριση του κτιριακού πλούτου της παλιάς πόλης.

Δεν ξέρουμε τι να προστατέψουμε τι να αναδείξουμε, πως θα το κάνουμε, ποιοι είναι οι ιδιοκτήτες, ποιες χρήσεις φιλοξενούν, ποιες οι προτεραιότητες

Καθεστώς προστασίας

Σημερινή κατάσταση διαχείρισης

Η μη καταγραφή και καταχώριση του κτιριακού πλούτου της παλιάς πόλης.

Δεν ξέρουμε τι να προστατέψουμε τι να αναδείξουμε, πως θα το κάνουμε, ποιοι είναι οι ιδιοκτήτες, ποιες χρήσεις φιλοξενούνται, ποιες οι προτεραιότητες. Δυσκολευόμαστε να σχεδιάσουμε και να εφαρμόσουμε. Σε περίπτωση εκτεταμένης καταστροφής, θα χαθεί ο ιστορικός και αρχιτεκτονικός πλούτος.

Κοινωνίες που δεν μετράνε, δεν καταγράφουν, δεν αξιολογούν, δεν σχεδιάζουν, δεν συνθέτουν την καινοτομία με την ιστορική κληρονομιά, είναι καταδικασμένες να φθίνουν και υποχωρούν.

Η διαχείριση της Παλαιάς Πόλης από την Εφορεία Αρχαιοτήτων

Επειδή το μνημείο έχει κτιριακό, πολεοδομικό και φρουριακό χαρακτήρα, και μάλιστα, το γεγονός ότι η περιοχή είναι «ζωντανή» με κατοίκους και λειτουργίες πόλης, **είναι αυτονόητο ότι αποτελεί πεδίο εφαρμογής για το επιστημονικό αντικείμενο του μηχανικού**, πολύ περισσότερο από αυτό του αρχαιολόγου.

Συνεπώς, θεωρούμε ως απολύτως αναγκαία την συμπλήρωση της υπηρεσιακής δομής της Εφορείας Αρχαιοτήτων, με τη **δημιουργία επαρκώς στελεχωμένου τεχνικού τμήματος (Τεχνικής Υπηρεσίας)**.

Σήμερα, βιώνουμε το παράδοξο: για θέματα του μνημείου αρχιτεκτονικής αξίας να αποφαινόνται υπάλληλοι με ξένο για την περίπτωση γνωστικό πεδίο.

Συνέπειες:

- Παραπομπή στο Τοπικό ή στο Κεντρικό συμβούλιο του ΥΠΠΟΑ πλήθους θεμάτων που θα έβρισκαν λύση από οργανωμένη τεχνική υπηρεσία. Με τεράστιες καθυστερήσεις.
- Χρόνοι απόκρισης της υπηρεσίας εκτός ορίων ανοχής.
- Άστοχες εντολές της υπηρεσίας. Αδύνατο να υλοποιηθούν.
- Αύξηση της αυθαιρεσίας με επιζήμια αποτελέσματα για το μνημείο

Η διαχείριση της Παλαιάς Πόλης από το Δήμο

Η λειτουργία της προστατευόμενης περιοχής, τα απαιτούμενα έργα, και οι ασκούμενες δραστηριότητες σε αυτήν, προϋποθέτουν την εμπλοκή πολλών διαφορετικών υπηρεσιών (ΔΕΗ, ΟΤΕ, ΔΕΥΑΚ, Υπηρεσία Δόμησης, Τεχνικές Υπηρεσίες ΟΤΑ, κ.λπ.

Η διατήρηση του μνημείου, απαιτεί τις λιγότερες δυνατές επεμβάσεις ευρείας κλίμακας. Συνεπώς είναι απαραίτητος ο συντονισμός των υπηρεσιών ώστε να υπάρχει προγραμματισμός κατά το δυνατό σύγχρονων επεμβάσεων και κατασκευών – ιδιαίτερα σε έργα υποδομών και ΟΚΩ-.

Για το σκοπό αυτό προτείνουμε την **ίδρυση υπηρεσίας συντονισμού στο Δήμο**, για τα έργα που αφορούν το Ιστορικό Κέντρο της πόλης. Έτσι θα Εξασφαλίζονται: οι εγκρίσεις εργασιών, η ταυτόχρονη κατασκευή των έργων και θα περιοριστεί το «ράβε – ξήλωνε».

Υφιστάμενες συνθήκες προστασίας

Η διαχείριση της Παλαιάς Πόλης από το Δήμο

Σήμερα δεν υπάρχει ολοκληρωμένος συνολικός σχεδιασμός προστασίας, διατήρησης και ανάδειξης του μνημείου.

Αποσπασματικές δράσεις υπάρχουν. Π.χ. πίστωση για την εκπόνηση πολεοδομικών μελετών από την ΠΙΝ.

Ο Δήμος είναι ο επισπεύδων φορέας για το όλο εγχείρημα και οφείλει να κινητοποιηθεί οργανωτικά, να σχεδιάσει, να εξασφαλίσει πόρους και να υλοποιήσει το σχεδιασμό.

Το ιστορικό Κέντρο της Κέρκυρας είναι σημαντικός πόλος έλξης αρχιτεκτονικού, πολεοδομικού και ιστορικού ενδιαφέροντος παγκόσμιας εμβέλειας. Η διατήρηση και η προστασία του είναι προϋπόθεση ευημερίας για τον τόπο.

Υφιστάμενες συνθήκες προστασίας

Προτάσεις για την προστασία και ανάδειξη της Παλαιάς Πόλης της Κέρκυρας

Οι προτεινόμενες ενέργειες συνοψίζονται στα εξής:

- ❖ Ολοκλήρωση οργανωτικού σχήματος του φορέα διαχείρισης και τακτική σύγκλησή του. Τήρηση δεσμεύσεων χρηματοδότησης.
- ❖ Εφαρμογή και επικαιροποίηση του κανονισμού αστικής λειτουργιάς
- ❖ Μέτρα για το κυκλοφοριακό
- ❖ Πολεοδομικός σχεδιασμός – Χρήσεις γης
- ❖ Επεξεργασία και θεσμοθέτηση χρηματοδοτικών και φορολογικών κινήτρων για τα ακίνητα της Παλαιάς Πόλης που πληρούν τις προδιαγραφές του κανονισμού.

Προτάσεις για την προστασία και ανάδειξη της Παλαιάς Πόλης της Κέρκυρας

- ❖ Ίδρυση υπηρεσίας συντονισμού έργων στο Δήμο που αφορούν το Ιστορικό Κέντρο της πόλης
- ❖ Αναβάθμιση και στελέχωση του Γραφείου Παλιάς Πόλης ως επιτελική δομή σχεδιασμού και υλοποίησης.
- ❖ Συμπλήρωση της υπηρεσιακής δομής της Εφορείας Αρχαιοτήτων, με τη δημιουργία επαρκώς στελεχωμένου τεχνικού τμήματος (Τεχνικής Υπηρεσίας).
- ❖ Συστηματική καταγραφή και καταχώριση του κτιριακού πλούτου της παλαιάς πόλης.

Προτάσεις για την προστασία και ανάδειξη της Παλαιάς Πόλης της Κέρκυρας

❖ Ανάδειξη του Ιστορικού Κέντρου σε χώρο:

- 1) Επιστημονικής έρευνας των πεδίων της ιστορίας και της αρχιτεκτονικής
- 2) Πιλοτικής διάσωσης, διατήρησης και ανάδειξης οικιστικού συνόλου και δημόσιου χώρου μέσα στον οποίο συνυφαίνεται η σύγχρονη τεχνολογία με το σημαντικό πολιτισμικό αγαθό.

Αγκυλώσεις δεν χωράνε.

Ευτυχώς ο τόπος διαθέτει αφενός Πανεπιστήμιο με τμήματα που σχετίζονται άμεσα με την ιστορία, τον πολιτισμό και την τεχνολογία, αφετέρου υψηλού επιπέδου μηχανικούς.

Τέλος,

Το Ιστορικό Κέντρο της Κέρκυρας προκειμένου να διατηρηθεί και να αναδειχθεί, έχει ανάγκη τις συνδυασμένες προσπάθειες του Δήμου, του ΥΠΠΟΑ, του Πανεπιστημίου, Επιστημονικών και Θεσμικών φορέων και σε κάθε περίπτωση ενημερωμένους και συμμάχους τους πολίτες.

Υφιστάμενες συνθήκες προστασίας και διατήρησης

**Σας
Ευχαριστώ**

